

Entremesos públics, populars o privats

Heribert Masana i Soler

Actualment es dóna per suposat que el compendi d'entremesos o figures folklòriques de les festes majors són populars (fet per al poble o fet pel poble). Sovint també, se sol confondre popular amb públic (relatiu o pertanyent a la societat, a la comunitat, per oposició a privat). Un drac o una mulassa, posem pel cas, poden ser realitzats per un grup de persones (és a dir, popular, fet pel poble) però la figura pot o no ser pública, és a dir, la seva gestió només es pot reduir a un àmbit (una part) de la comunitat, per tant, no està totalment oberta de forma igualitària al conjunt de la societat (sigui ciutat, poble o llogarret).

Són molts els casos que les entitats (col·lectivitat considerada com una unitat) o associacions (persones que s'associen) populars decideixen, construeixen o encarreguen construir i posteriorment menen, porten i gestionen un determinat entremès o figura folklòrica. Si una persona volgués portar l'entremès o figura que gestiona l'entitat, s'hauria d'inscriure a ella, potser també pagar una quota anual com a soci o sòcia i respectar les regles del joc (estatuts, dinàmiques internes...) d'aquell col·lectiu. Es pot donar el cas, de fet es dóna, que cada entitat es regeix per unes dinàmiques internes molt diferents i fins i tot dispars entre elles, segons la mentalitat, el tipus de persones, les ideologies, els caràcters...de la gent que en aquell moment formi el col·lectiu, que serà popular però no públic. Aquestes entitats o associacions registrades, amb estatuts i dinàmiques assembleàries solen obtenir algun tipus de subvenció pública (per part dels ajuntaments o altres institucions públiques) que es complementa amb les aportacions econòmiques (les quotes) dels associats.

Moltes vegades, ja des de l'inici de la gestació del projecte i de la construcció de la figura folklòrica, és l'entitat qui porta tota la tasca segons els seus propis paràmetres i ja des de l'inici rep diners públics (de l'Ajuntament o qualsevol altra institució) per poder portar a terme la proposta. En aquest sentit, la figura podríem convenir que en part és pública però que la seva posterior gestió és popular, que no pública (d'un ens determinat de persones que conformen l'entitat segons unes regles del joc).

Altra cosa és quan un Ajuntament (ens públic) encarrega la construcció d'una determinada figura. Aquesta, pel sol fet d'haver estat realitzada en la seva totalitat amb diners públics (de tots i totes que formen part de la comunitat del municipi) passa directament a ser de tothom per igual sense excepció. És a dir, es podria donar el

cas que setmanes o mesos abans de la Festa Major (això dependria de la competència dels tècnics municipals, tècnics públics al servei de la comunitat) es publicuessin unes llistes amb els noms dels ciutadans i ciutadanes que prèviament haurien acudit a la crida per formar part del conjunt de portadors dels entremesos municipals i que per sorteig públic se'ls distribueix (segons les seves preferències o possibilitats) en una figura o en una altra. Durant la dictadura franquista la gran majoria dels pocs entremesos folklòrics que existien eren portats per persones pagades directament per l'Ajuntament com una tasca municipal més.

Però l'Ajuntament també pot optar per una altra fórmula que li portarà menys problemes de gestió directa: la gestió de l'entremès en qüestió passa a ser d'una determinada entitat o associació, la qual es comprometrà a que la figura surti per la Festa Major, però la propietat de la figura física (gegant, drac, capgròs o mulassa...) continuarà sent pública, és a dir, de la comunitat representada per l'Ajuntament. Aquesta bicefàlia és molt interessant perquè sovint la gestió de l'entremès per part d'una entitat té certes dinàmiques que es podrien considerar no massa "públiques", que en alguns casos es poden contraposar a la propietat pública de la figura física de l'entremès.

Els diners per les reparacions o restauracions, compra de nou material, possible vestuari o pirotècnia prové d'alguna manera o altra de les arques municipals, per tant, públiques, tot i que també a vegades i segons com, és la pròpia entitat qui ho aporta mitjançant els seus propis diners (que són mig públics quan provenen de les subvencions municipals i mig populars quan provenen de les pròpies quotes o beneficis interns de l'entitat o associació).

Per una altra banda podem trobar-nos amb els entremesos folklòrics privats, és a dir, de forma individual (una determinada persona) o de forma col·lectiva (una determinada família o grupuscle de persones, pot ser un grup o col·lectiu d'amics) decideixen realitzar una figura per sortir al carrer i només ells gestionen i menen el tema sense tampoc formar cap tipus d'entitat o associació amb estatuts i un funcionament diguem-ne més "reglat", on les assemblees hi tenen un pes important. Aquest tipus d'elements o figures privades, que són populars també perquè emanen de persones del poble però que no són públiques perquè no hi pot participar tothom d'una manera oberta i igualitària, van ser molt freqüents durant l'explosió de les festes populars als anys 80, i aleshores sí que es podien beneficiar de certs diners públics ni que sigués per pagar els coets que tirarien a la Festa Major. Actualment això ja és més difícil, que no impossible, perquè ja només pel tema de l'assegurança hom s'ha d'associar i crear un mínim de persones que sota d'unes regles del joc formi una

entitat amb estatuts i així pugui pagar-se uns mínims per subsistir i si cal demanar una determinada subvenció a l'ens públic de torn, una subvenció que pot o no arribar i que pot ser més o menys reeixida. També es pot donar el cas que una figura ha sigut construïda i gestionada de forma totalment privada però posteriorment passa a ser pública perquè es cedeix totalment la figura física i la seva gestió a l'ens públic.

Altres casos poden ser el d'una entitat, un col·lectiu de persones, un grup d'artistes...que un bon dia realitzen una figura folklòrica i que la ofereixen a la comunitat (ciutat, poble...), és a dir, a l'Ajuntament. En aquests casos, els diners han sortit de les butxaques populars d'algunes determinades persones associades o no i reverteixen a la mateixa comunitat pública en forma d'obsequi o regal al conjunt de la societat d'aquella comunitat. Normalment, quan passen aquests casos la seva posterior gestió va a càrrec del propi Ajuntament que com a ens municipal decideix com fer-ho: si de forma directa (exclusivament des de la gestió pública de l'Ajuntament) o de forma indirecta (des d'alguna entitat o associació registrada). També, en alguns d'aquests casos, l'entitat engega el projecte de construcció de la figura folklòrica a partir de la barreja d'aportacions populars directes (subscripció popular: les persones que formen la comunitat de la ciutat o poble aporten diners de forma voluntària i altruista com a persones individualment jurídiques), d'aportacions públiques (provinents de l'Ajuntament que en definitiva gestiona els diners i recursos del conjunt de ciutadans i ciutadanes) i també de les pròpies aportacions populars internes de l'entitat o associació. En aquests casos ambivalents de múltiple participació i aportació econòmica la seva posterior gestió tant pot ser del tot pública i popular (per part de l'Ajuntament) com només popular (de l'entitat).

Només hem esbossat aquí algunes pràctiques (de segur que n'hi ha moltes més) de realització i gestió dels anomenats entremesos o figures folklòriques, un esbós realitzat trenta anys després de l'anomenada renovació i revitalització de les festes populars i de la formació dels primers ajuntaments democràtics el 1979. A partir d'aquí que cadascú tregui les seves conclusions o reflexions sobre el tema respecte els diferents models que han pogut donar-se o que s'estan donant a cada població. Uns models de realització, gestió i participació que, segons els casos, poden ser més estàtics, canviants, oberts, tancats, justos, injustos, populars, públics o privats....

Publicat el 22 de març de 2010 a
<http://plouifasol.esblogs.net/>